

Bedrijfskunde
C-cluster

Bedrom04-AEC - Algemene Economie OW3

Structuurkenmerken

Lesprogramma

- Terugkoppeling afgelopen week
- Opdrachten
- Uitleg voor opdrachten deze week
- Werktijd

Terugkoppeling afgelopen week

Vragen over afgelopen week?

Opdrachten

Week 3 Structuurkenmerken

1. Verklaar de impact van de constante en variabele kosten op het aanpassingsvermogen van de bedrijven
2. Welke vormen van innovatief gedrag komen voor en wat zijn de gevolgen hiervan voor het aanbod?
3. Conclusie

Uitleg voor opdrachten deze week

Opdracht 1: Verklaar de impact van de constante en variabele kosten op het aanpassingsvermogen van de bedrijven

- Eerst moeten jullie begrijpen wat de constante en variabele kosten zijn. Denk hierbij aan:
 - Wat zijn de verhoudingen zijn tussen de constante en variabele kosten?
- TIP: kijk naar de jaarrekening

Opdracht 2: Welke vormen van innovatief gedrag komen voor en wat zijn de gevolgen hiervan voor het aanbod?

- Innovatie kan gaan over nieuwe producten; maar ook over goedkoper, sneller, etc.
- Denk aan wat er speelt bij de specifieke bedrijven, maar ook in de gehele sector of juist ontwikkelingen in de bedrijfskolom
- Zie bijlage voor meer toelichten

Conclusie

- Voor alle opdrachten van deze week

Werktijd

Week 3 Structuurkenmerken

1. Verklaar de impact van de constante en variabele kosten op het aanpassingsvermogen van de bedrijven
2. Welke vormen van innovatief gedrag komen voor en wat zijn de gevolgen hiervan voor het aanbod?
3. Conclusie

BIJLAGEN

H3 Aanbod

In dit hoofdstuk staan de volgende onderwerpen centraal:

3.1 Kosten → Kostenstructuur

3.2 Innovatieve activiteiten

De **productiefactoren** worden aangetrokken om met productieprocessen bepaalde goederen en diensten voort te kunnen zetten. Het inzetten van deze productiefactoren brengt kosten met zich mee.

3.1 Kosten – 3.1.1 Kostensoorten

Totale en gemiddelde kosten:

- Kostenfunctie heeft een stijgende lijn
- Gemiddelde kosten \rightarrow kosten per eenheid product =
totale kosten / productieomvang

Marginale kosten:

- Kosten van het laatste product – uitbreiding van de productie met één eenheid

Voorbeeld: als je bijvoorbeeld 50 producten méér maakt dan voorheen en de kosten zijn daardoor met € 1000,- toegenomen, zijn de marginale kosten € 20,- ($\text{€ } 1000 : 50 \text{ producten} = \text{€ } 20,- \text{ per product}$).

3.1.1 Kostensoorten

Constance en variabele kosten:

Onafhankelijk van de productieomvang: vaste kosten
(vaste kapitaalgoederen en heterogene arbeid)

Afhankelijk van de productieomvang: variabele kosten
Hoe meer je produceert hoe meer je de productiefactoren inzet.

TABEL 3.1 Productie en kosten

Q	CK	VK	TK	GTK		
10	1.000	100	1.100	110		
20	1.000	180	1.180	59		
30	1.000	240	1.240	41		
40	1.000	280	1.280	32		
50	1.000	300	1.300	26		
60	1.000	420	1.420	23	↑	onderbezetting
70	1.000	540	1.540	22		
80	1.000	680	1.680	21	→	bedrijfsoptimum
90	1.000	1.250	2.250	25		
100	1.000	2.000	3.000	30	↓	overbezetting

Q = productieomvang

CK = constante kosten

VK = variabele kosten

TK = totale kosten

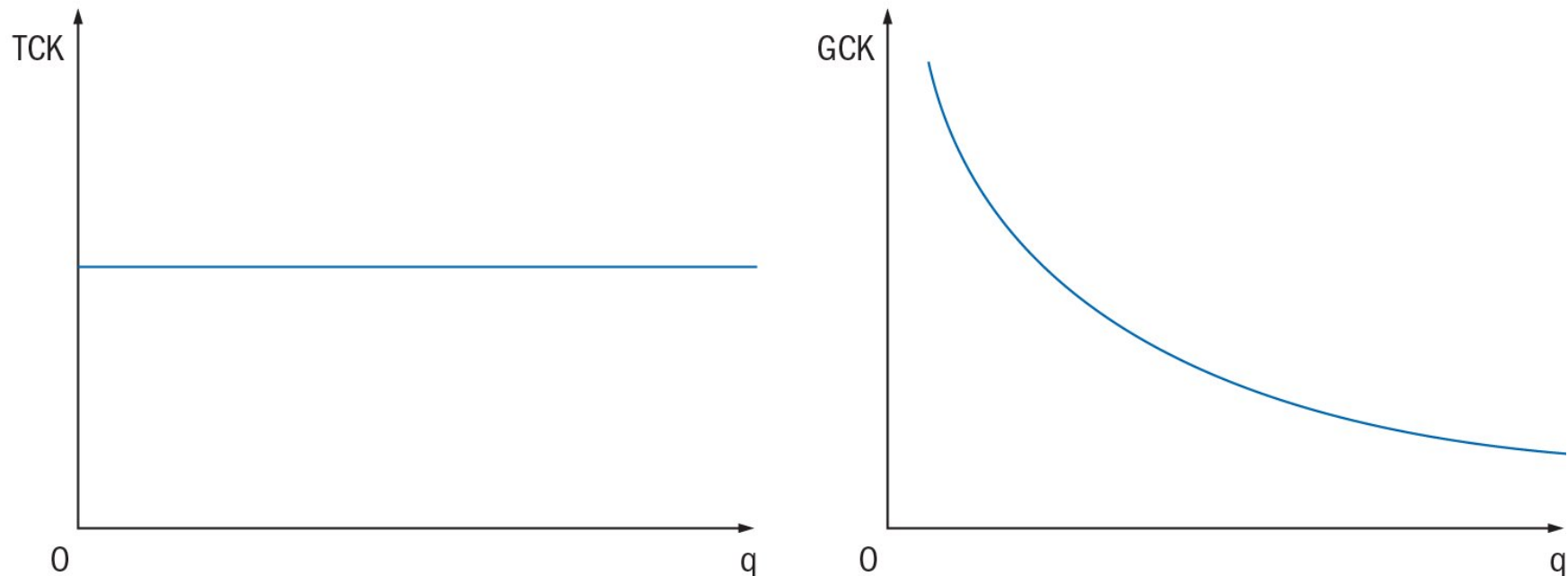
GTK = gemiddelde totale kosten

3.1.2 Verloop van vaste kosten

Op basis van de verwachte afzet →
Inkoop hoeveelheid productiefactoren met een bepaalde productiecapaciteit.

Bezettingsgraad = Onderbezetting > - 80% - < Overbezetting

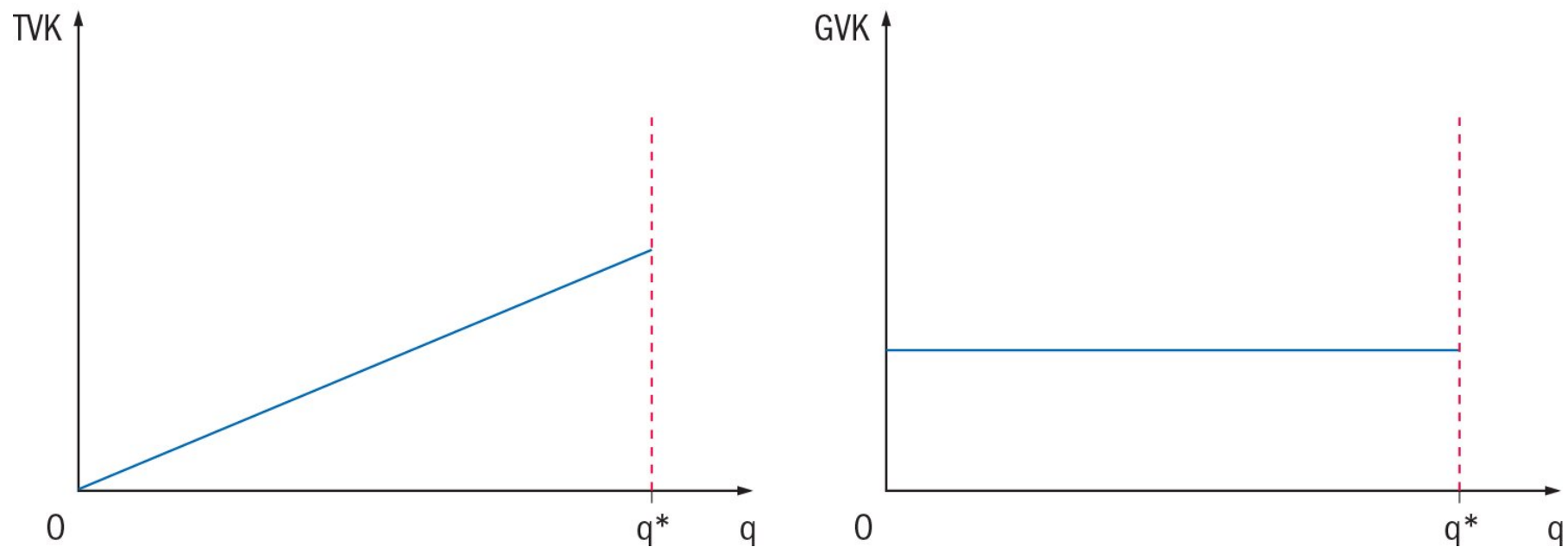
FIGUUR 3.1 Totale constante kosten en gemiddelde constante kosten

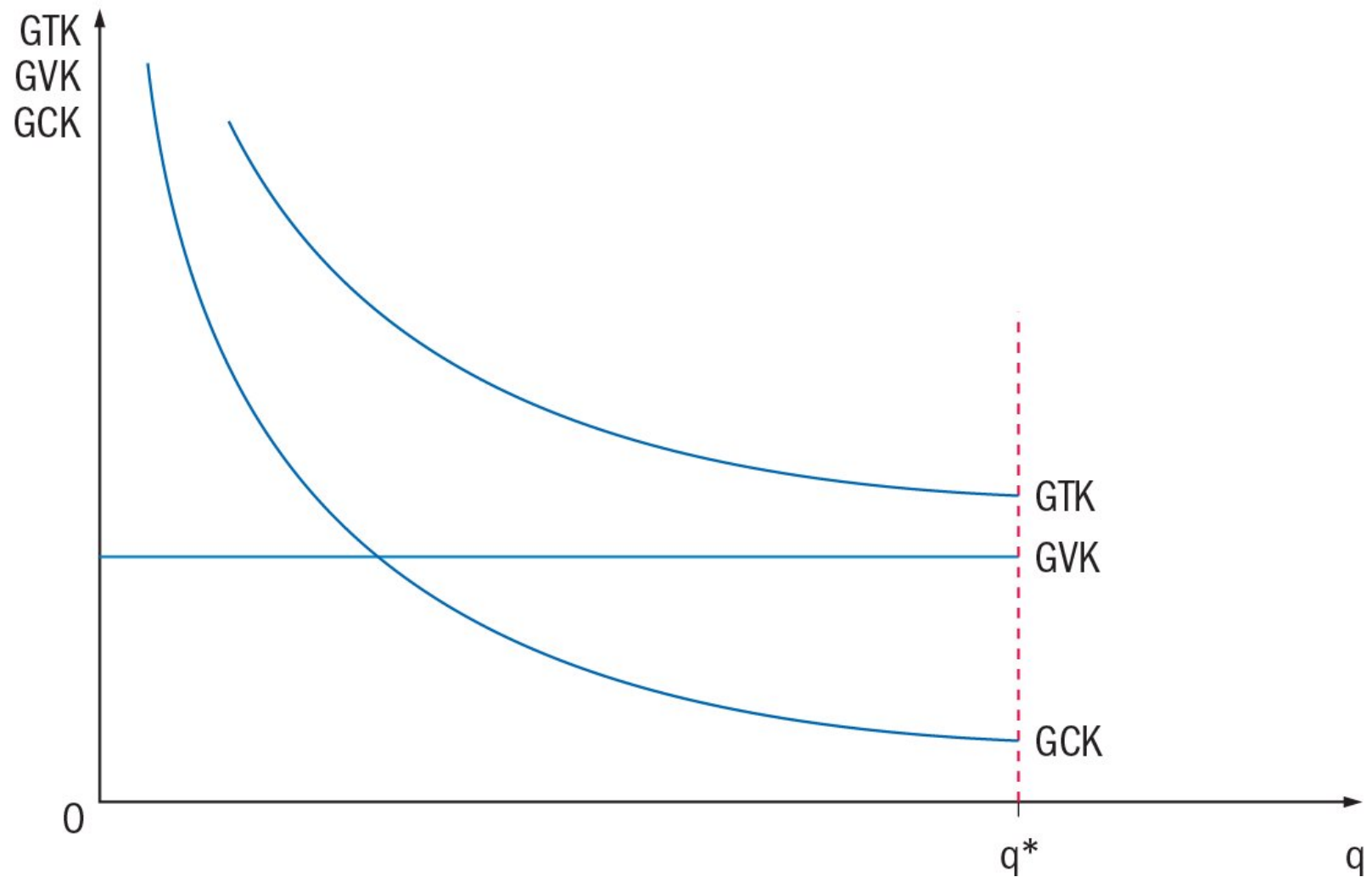
3.1.2 Verloop van variabele kosten

Kosten die variëren met de productieomvang (VK):
Homogene arbeid en grondstoffen en halffabrikaten

FIGUUR 3.2 Proportionele variabele kosten

FIGUUR 3.3 Gemiddelde totale kosten

3.1.2 Verloop van variabele kosten

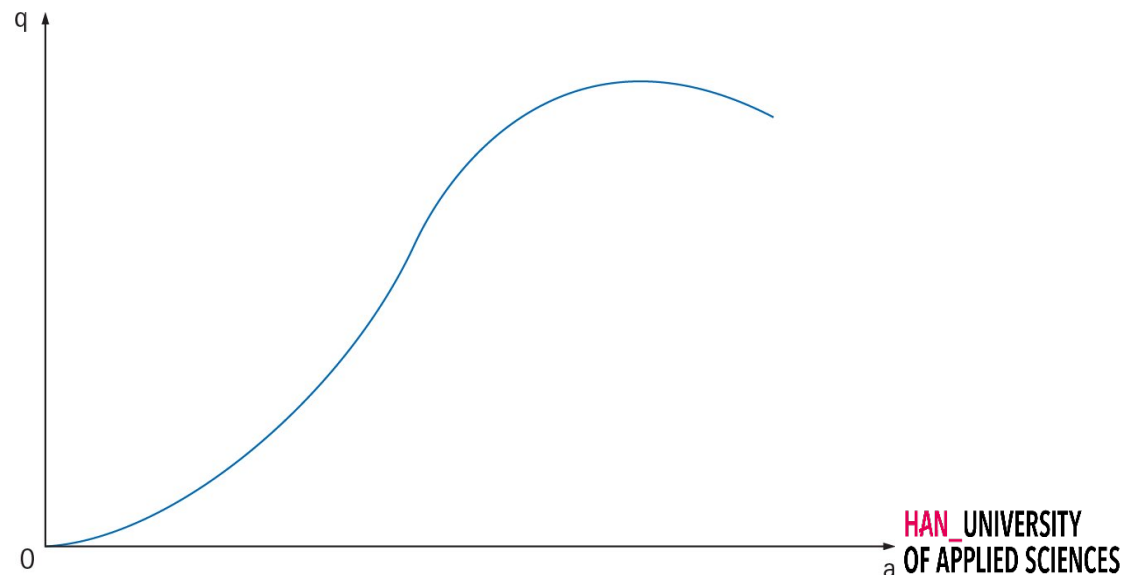
Toe- en afnemende meeropbrengsten:

In veel productieprocessen stijgen de variabele kosten niet evenredig met de productie → productie stijgt niet evenredig met de extra inzet van productiefactoren.

Nog verdere uitbreiding van de productiefactoren kan leiden tot organisatorische problemen en minder efficiënte inzet.

FIGUUR 3.4 Fysieke productie en arbeid

Voorbeeld: Casus 3.3

TABEL 3.2 Productie bij de wet van de toe- en afnemende meeropbrengsten en de gevolgen voor de variabele kosten

Aantal werknemers (1)	Productie (stuks) (2)	Marginale productie (3)	TVK (4)	GVK (5)	MK (6)
1	25	25	10.000	400	400
2	60	35	20.000	333	286
3	110	50	30.000	272	200
4	180	70	40.000	222	143
5	230	50	50.000	217	200
6	270	40	60.000	222	250
7	300	30	70.000	233	333
8	320	20	80.000	250	500

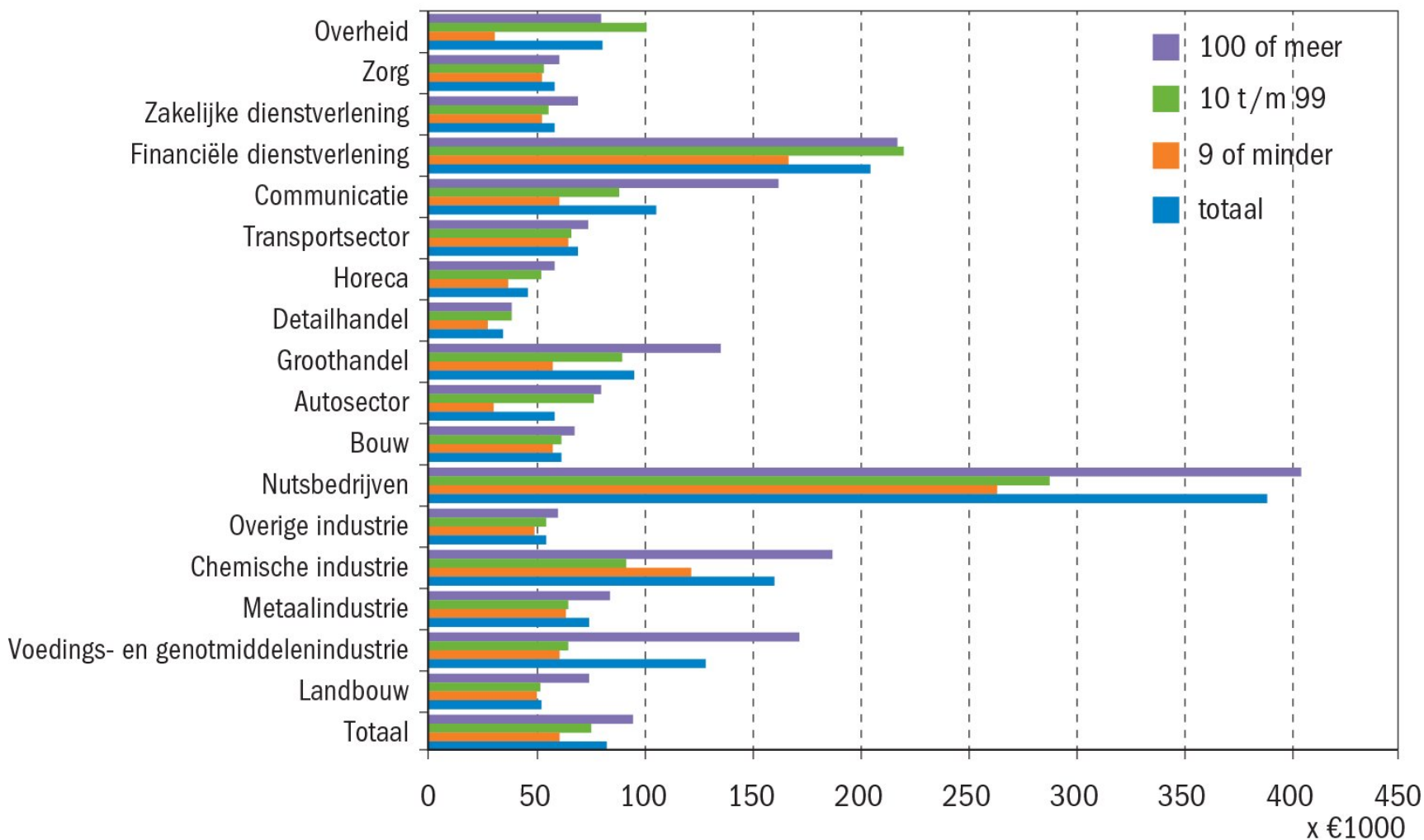
3.1.5 Indicatoren voor kosten en kostenstructuur

Er zijn diverse indicatoren voor verschillen in kosten en kostenstructuur tussen ondernemingen in dezelfde bedrijfstak.

Arbeidsproductiviteit →
schaalvoordelen bij de productie

Afschrijvingen →
grote kapitaalgoederenvoorraad leiden tot hoge vaste kosten

FIGUUR 3.13 Arbeidsproductiviteit naar ondernemingsgrootte, 2012

Bron: EIM

TABEL 3.3 Afschrijvingen als percentage van de bruto productie, 2010

	%
Landbouw, bosbouw en visserij	13,1
Delfstoffenwinning	9,0
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2,7
Dierlijke voedingsmiddelenindustrie	1,8
Overige voedingsmiddelenindustrie	3,0
Genotmiddelenindustrie	3,4
Aardolie, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie	2,8
Productie van rubber of kunststof	4,6
Metaalindustrie	3,3
Basismetaalindustrie	4,3
Metaalproductenindustrie	4,0
Textielindustrie	3,0
Nutsbedrijven	5,7
Bouwnijverheid	2,3
Groothandel in voedings- en genotmiddelen	5,6
Detailhandel	6,7
Transport	6,9
Horeca	5,6
Informatie en communicatie	9,2
Financiële dienstverlening	5,3
Zakelijke dienstverlening	5,2
Overheid	13,9
Onderwijs	9,4
Zorg	4,6

Bron: EIM

3.2 Innovatieve activiteiten

Ondernemingen ontplooiën activiteiten om hun concurrentiepositie ten opzichte van concurrenten, toeleveranciers en afnemers te handhaven en te verbeteren.

1. Ondernemingen streven naar productvernieuwing om door productdifferentiatie eigen marktsegmenten te creëren of nieuwe markten aan te boren.
2. Ondernemingen streven naar kostenverlagingen, zodat ze hun producten goedkoper aan kunnen bieden dan de concurrenten.

3.2.2 Onderzoek en ontwikkeling

Onderzoek en ontwikkeling (R&D) bevorderen de vernieuwing van het productenpakket.

Research and Development

Technische vernieuwing door middel van RD noemt men onbelichaamde technische kennis, omdat deze kennis nog in producten of productieprocessen verwerkt moet worden.

In tegenstelling tot belichaamde technische kennis, waarin de nieuwste ontwikkelingen zijn verwerkt in de gekochte nieuwe machines of andere kapitaalgoederen.

TABEL 3.5 Indeling van de industrie naar high-, medium- en lowtechsectoren

Hightech	Mediumtech	Lowtech
Computers e.d. Elektronica Farmacie Vliegtuigbouw Instrumentenbouw	Elektrische machines Overige chemie Automobiel Niet-elektrische machines Rubber en plastic	Aardolie Basismetalen Levensmiddelen Metaalproducten Textiel e.d. Glas, steen, klei Overig transport Papier en drukkerijen Hout en meubels Overige industrie

Bron: Slabbers en Verspagen, *Een beoordeling van de Nederlandse technologische positie op basis van kwantitatieve factoren*, Maastricht, 1994, p. 29

3.2.2 Onderzoek en ontwikkeling

Scholing en marketing vormt ook een stimulans voor de vernieuwing van het bedrijfsleven.

Scholing: productiefactoren arbeid verbeteren / opbouwen van human capital

Marketing: Relatie met de markt verstevigen door middel van marketingactiviteiten. Door toenemende welvaart en mogelijkheden tot marktsegmentatie, worden ondernemingen gedwongen een veelheid van producten op de markt te brengen.

TABEL 3.6 Innovatief gedrag en concurrentie

Innovatief gedrag	Gevolgen voor het aanbod
Technische ontwikkeling	Kostenverlaging Productvernieuwing
R&D binnen de bedrijfstak	Schaalvergroting en netwerkrelaties
R&D buiten de bedrijfstak	Investeren in de nieuwste productiemiddelen
Marketinginspanning/distributiekkanalen/ aanboren van nieuwe markten	Productdifferentiatie Product/marktcombinaties
Scholing	Stijging arbeidsproductiviteit
Investerings in software en informatie- technologie	Human capital Kennis/toegang tot informatie